

Výchozí analýza statistických dat v Olomouckém kraji pro účely efektivního hledání náhradních rodičů

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2025

Systémový projekt: Standardizace procesu zabezpečení
náhradní rodinné péče o děti

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Obsah

Úvod.....	3
Základní demografické údaje o kraji	3
Základní údaje o zařízeních v kraji	6
Náhradní rodinná péče v kraji.....	9
Děti v náhradní rodinné péči	9
Osoby pečující a osoby v evidenci.....	12
Zájemci o zprostředkování NRP	16
Obecní úřady obcí s rozšířenou působností	17
Hranice	17
Jeseník	17
Konice.....	18
Lipník nad Bečvou	19
Litovel	19
Mohelnice	20
Šternberk	21
Šumperk	21
Uničov.....	22
Zábřeh	22
Shrnutí situace v Olomouckém kraji jednotlivých ORP	23
Závěr	29

Úvod

Tento dokument byl zpracovaný v rámci realizace projektu Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky s názvem „Standardizace procesu zabezpečení náhradní rodinné péče o děti“, reg. č. CZ.03.02.02/00/22_004/0000210, spolufinancovaného z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu. Předmětem projektu bylo zefektivnění a zjednodušení procesu zabezpečení náhradní rodinné péče pro ohrožené děti. Projekt byl realizovaný v období od listopadu 2022 do prosince 2025.

Nástroji k realizaci nejen této projektové aktivity, ale zejména fungujícímu a udržitelnému systému vyhledávání a zabezpečování náhradní rodinné péče pro děti, které nemohou vyrůstat ve svém vlastním rodinném prostředí, je několik. Klíčové je vypracování znalostní báze metod pro práci se zájemci o zprostředkování náhradní rodinné péče, včetně strategie oslovení těchto zájemců. Neméně důležitá je pomoc při vytvoření strategického dokumentu kraje. Ten může analyzovat podmínky pro oslovení a získání zájemců o zprostředkování NRP, vytvořit dlouhodobý plán práce při realizaci kampaňových aktivit a nastavit práci s těmito zájemci.

Je zřejmé, že plánování dlouhodobějších strategických záměrů v kraji se neobjede bez základního či širšího zmapování a zpracování stávající situace jednotlivých oblastí a faktorů, které by mohly mít vliv na oslovení potenciálních zájemců o zprostředkování NRP, jakož i pro volbu jednotlivých konkrétních strategií použitelných na území kraje. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že předložená analýza jistě nezahrnuje všechny faktory, se kterými je nutno při plánování strategických postupů počítat. Přesto však může být dobrým základem pro širší uchopení, tedy pro rozšíření úhlu pohledu a též pro tvorbu budoucího strategického dokumentu kraje, který by byl tematicky zaměřen na vhodné kampaně k oslovení zájemců o zprostředkování NRP, nebo zejména na následnou práci s těmito zájemci a jejich podporu.

V neposlední řadě je třeba zdůraznit, že tento dokument je založen zejména na potřebnosti spolupráce mezi jednotlivými subjekty systému zprostředkování NRP, a to nejen mezi jednotlivými orgány veřejné správy, ať již v samostatné, či přenesené působnosti, ale též mezi dalšími organizacemi či jednotlivci tvořícími v obecném pojetí občanskou společnost a sociální síť na obecní i krajské úrovni.

Podklady pro přípravu této analýzy jsou veřejně dostupná data Českého statistického úřadu a MPSV.

Dokument je přílohou dokumentu „Podklad pro střednědobý plán péče o děti se specifickými potřebami v Olomouckém kraji“.

Základní demografické údaje o kraji

K 31. 12. 2022 žilo v kraji 631 802 obyvatel, z toho 309 040 mužů a 322 762 žen. V roce 2022 se v kraji narodilo 6 007 dětí, z čehož 3 092 v manželství a 2 915 mimo manželství. Z celkového počtu obyvatel tvoří 20,9 % obyvatel kraje děti (0–19 let), a to ve věkové kategorii 0 let se jednalo o v roce 2022 o 6 014 dětí, ve věkové kategorii 1–4 let 26 313 dětí, ve věkové kategorii 5–9 let 33 119 dětí, ve věkové kategorii

10–14 let 34 351 dětí a ve věkové kategorii 15–19 let 32 097 dětí. Celkem se tedy jedná o 131 894 dětí v kraji. Podrobnější věkové rozložení obyvatel dle jednotlivých obcí s rozšířenou působností viz tab. 1. (resp. v rozdělení na pohlaví dle jednotlivých okresů v tab. 2.)

Kraj, správní obvody obcí s rozšířenou působností	Počet obcí	Počet obyvatel celkem	z toho ve věku		
			0–14	15–64	65+
Olomoucký kraj	402	631 802	99 797	395 991	136 014
Hranice	32	34 376	5 348	21 917	7 111
Jeseník	24	36 991	5 185	23 060	8 746
Konice	21	10 592	1 549	6 509	2 534
Lipník nad Bečvou	14	15 226	2 371	9 779	3 076
Litovel	20	23 804	3 840	14 941	5 023
Mohelnice	14	18 746	2 950	11 902	3 894
Olomouc	46	167 827	28 396	105 142	34 289
Prostějov	76	98 125	15 712	61 674	20 739
Přerov	59	78 578	11 502	49 197	17 879
Šternberk	22	24 028	3 903	15 099	5 026
Šumperk	36	68 086	10 289	42 051	15 746
Uničov	10	22 281	3 381	14 184	4 716
Zábřeh	28	33 142	5 371	20 536	7 235

Tab. 1. Základní údaje podle správních obvodů obcí s rozš. působností k 31.12. 2022

Olomoucký kraj	okresy v kraji:				
	Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk

Stav obyvatel k 31. 12.	631 802	36 991	237 940	108 717	128 180	119 974
muži	309 040	18 316	115 655	53 121	62 897	59 051
ženy	322 762	18 675	122 285	55 596	65 283	60 923
z toho ve věku:						
0–14 let	99 797	5 185	39 520	17 261	19 221	18 610
15–64 let	395 991	23 060	149 366	68 183	80 893	74 489
65 let a více	136 014	8 746	49 054	23 273	28 066	26 875
z toho ženy ve věku:						
0–14 let	48 928	2 568	19 377	8 554	9 334	9 095
15–64 let	194 571	11 058	74 197	33 460	39 564	36 292
65 let a více	79 263	5 049	28 711	13 582	16 385	15 536

Tab. 2. Vybrané demografické údaje dle okresů

Jak z výše uvedeného přehledu počtu obyvatel dle jednotlivých obecních úřadů obcí s rozšířenou působností vyplývá, nejvíce obyvatel žije ve správním území obce s rozšířenou působností Olomouc, a to celkem 167 827 obyvatel, nejméně pak ve správním území obce Konice, a to 10 592 obyvatel. Průměrně vychází na jednu obec s rozšířenou působností 48 600 obyvatel. Je zřejmý vysoký rozdíl mezi počty obyvatel ve správních územích čtyř obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (Šumperk, Přerov, Prostějov, Olomouc), počet obyvatel v jednotlivých správních obvodech je od 68 086 do 167 827, a ve správních obvodech s nejmenším počtem obyvatel (Mohelnice, Lipník nad Bečvou, Konice), kde zaznamenáváme počet obyvatel od 18 746 do 10 592.

Takto nerovnoměrné rozdělení počtu obyvatel mezi jednotlivé správní obvody v kraji může být důležitým počátečním kritériem pro zapojení jednotlivých obecních úřadů obcí s rozšířenou působností do kampaňových aktivit na vyhledávání vhodných náhradních rodičů, a to v případě, že by součástí kampaňových aktivit bylo též zapojení pracovníků a pracovník jednotlivých obecních úřadů do jednotlivých činností, případně je třeba počítat s rozdílným dosahem aktivit a s náklady na oslovování zájemců o zprostředkování náhradní rodinné péče na území jednotlivých obcí s rozšířenou působností.

Průměrný věk obyvatel kraje byl v roce 2022 43,3 let, mladší obyvatelé kraje žili ve správním obvodu ORP Olomouc (průměrný věk 42,4 let), starší obyvatelé ve správním obvodu ORP Jeseník a Konice (44,6 let). Ve věku 30 až 59 let, tedy ve věku, kdy lze uvažovat o přijetí dítěte do náhradní rodinné péče, žije v kraji celkem 265 641 obyvatel. Počty obyvatel dle věku viz tab. 3.

30–34 let	39 706
35–39 let	40 279
40–44 let	46 542
45–49 let	54 835
50–54 let	43 277
55–59 let	41 002

Tab. 3. Obyvatelstvo podle věku

Kampaňové aktivity vedené k informování o osvojení dětí by měly být cíleny spíše na mladší zájemce o zprostředkování náhradní rodinné péče. Aktivity směřované k získání nových pěstounů či pěstounů na přechodnou dobu mohou směřovat též na obyvatele kraje s průměrným věkem, případně ve věku nad zjištěným průměrem. Tyto kampaně by měly být uzpůsobeny jak formě náhradní rodinné péče, tak též věku adresátů. V případě zprostředkované náhradní rodinné péče je třeba vycházet z povinnosti státu zajistit dítěti takové náhradní rodinné prostředí, které je podobno běžné rodině na daném území. Zároveň by měla být zajištěna stabilita náhradní rodinné péče pro svěřené dítě. Kampaň na zjištění zprostředkované pěstounské péče by měla být směřována na zájemce ve věku do 55 let).

Základní údaje o zařízeních v kraji

V rámci analýzy pro přípravu kampaňových aktivit na území kraje je třeba vycházet ze zmapování sítě zařízení, které mohou jednak posloužit jako podpůrná síť pro rodiny se svěřenými dětmi, a jednak mohou posloužit k cílenému zaměření kampaňových aktivit v kraji (pořádání besed, umístění letáků, spolupráce při pořádání besed).

Jak ze statistických údajů platných ke konci roku 2022 vyplývá, v kraji je celkem 484 mateřských škol, 331 základních škol a 121 středních škol. Nejvíce škol se nachází ve správním obvodu ORP Olomouc (120 mateřských škol a 75 základních škol), nejméně pak ve správním obvodu ORP Konice, Lipník nad Bečvou či Mohelnice).

Též ordinace praktického lékaře pro děti nejsou dostupné rovnoměrně po celém kraji. Zatímco ve správním obvodu ORP Olomouc se nachází 43 těchto specializovaných ordinací, ve správním obvodu ORP Lipník nad Bečvou je jen jedna tato ordinace. Bližší informace o rozložení sítě škol a zdravotnických zařízení lze nalézt v tab. 4.

Kraj, správní obvody obcí s rozšířenou působností	Školství			Zdravotnictví		
	mateřské školy	základní školy	střední školy	nemocnice	ordinace praktického lékaře	
					pro dospělé	pro děti
Olomoucký kraj	484	331	121	9	384	146
Hranice	32	18	7	1	23	6
Jeseník	32	23	9	1	16	11
Konice	12	7	1	-	8	6
Lipník nad Bečvou	12	11	4	-	4	1
Litovel	19	16	2	-	15	8
Mohelnice	13	9	4	-	10	3
Olomouc	120	75	33	2	91	43
Prostějov	78	45	22	1	62	26
Přerov	58	36	16	1	53	18
Šternberk	18	14	3	1	17	4
Šumperk	45	37	9	1	46	13
Uničov	14	14	5	-	19	3
Zábřeh	31	26	6	1	20	4

Tab. 4. Vybavení správních obvodů ORP školami a zdravotnickými zařízeními

Neméně důležité při plánování kampaňových aktivit je též znát síť rozmístění kulturních či sportovních zařízení na území kraje. Např. v kraji se nachází 49 turistických informačních center. Jedná se mnohdy o prostory, které navštěvují rodiny s dětmi. Je možné tak do nich umístit letáky vztahující se ke kampaňovým aktivitám k informování o možnosti zprostředkování náhradní rodinné péče. Zároveň lze tuto síť informačních center využít k distribuci např. rodinných či pěstounských pasů, případně k zapojení do celokrajské aktivity pro pěstounské rodiny (např. cesty po kraji se sbíráním razítek).

Též informace o kostelech, ve kterých probíhá pravidelně bohoslužba, mohou být užitečné pro kampaňové aktivity. V kraji se nachází celkem 306 kostelů jednotlivých církví, po domluvě s církevními

představiteli se nabízí možnost umístit letáky na nástěnkách těchto chrámů, které jsou pravidelně čteny návštěvníky bohoslužeb. Zároveň dnes již většina farností či církevních sborů má své internetové stránky navštěvované věřícími, kde po domluvě může být umístěn odkaz na kampaňové aktivity kraje.

V kraji se nachází též 34 kin. Zvláště při dětských představeních bývají kina navštěvována též rodiči těchto dětí. Je tedy možnost po domluvě v rámci reklamního bloku před filmem vysílat spot vztahující se ke kampaňovým aktivitám k NRP.

Více informací o sportovních a kulturních zařízeních v kraji lze nalézt v tabulce Tab. 5.

Kraj, správní obvody obcí s rozšířenou působností	Počet obcí, ve kterých je k dispozici									
	turistic ké infor- mační centru m	kostel s pravid el- nými boho- služba mi	kulturn í dům, sál pro společ en- ské akce	kino	středis ko pro volný čas dětí, mládež e	víceúčel ová tělocvič na, sokolov na, sportovn í hala	jedno- účelov é kryté sporto vní zaříze ní	spor- tovní hřiště	dětské hřiště	koupa- liště, krytý bazén
Olomoucký kraj	49	306	325	34	52	179	23	365	359	37
Hranice	2	23	28	3	4	9	1	28	27	1
Jeseník	10	23	20	5	5	15	3	24	24	5
Konice	1	13	15	-	1	6	1	18	20	1
Lipník nad Bečvou	1	8	13	-	1	7	-	13	14	2
Litovel	2	15	15	-	3	8	1	17	18	2
Mohelnice	2	11	14	2	3	6	1	13	13	4
Olomouc	6	33	38	4	6	28	3	41	43	4
Prostějov	6	60	63	6	9	30	4	74	70	4
Přerov	5	35	42	4	8	19	1	53	52	4
Šternberk	2	16	16	2	3	7	1	20	19	2

Šumperk	9	34	27	4	4	23	3	28	25	5
Uničov	1	9	9	2	2	6	1	9	10	2
Zábřeh	2	26	25	2	3	15	3	27	24	1

Tab. 5. Vybavení obcí vybranými druhy kulturních a sportovních zařízení podle správních obvodů ORP

Náhradní rodinná péče v kraji

Děti v náhradní rodinné péči

Ke konci roku 2023 bylo v Olomouckém kraji svěřeno do pěstounské péče celkem 697 dětí. Z tohoto počtu 21 dětí s postižením. Z celkového uvedeného počtu dětí bylo 572 dětí svěřeno do pěstounské péče osob příbuzných nebo blízkých a jen 125 dětí do péče k dítěti „cizích“ osob (17,9 % dětí v pěstounské péči). V průběhu roku 2023 bylo v kraji svěřeno 106 dětí do pěstounské péče (z toho 81 do péče osoby příbuzných nebo blízkých) a 14 dětí do předpěstounské péče (z toho 3 děti do péče osob příbuzných nebo blízkých). Z uvedeného počtu dětí svěřených do pěstounské či předpěstounské péče v roce 2023 byly jen 2 děti s postižením.

Většina dětí svěřených do pěstounské péče (30 dětí, tedy 28 %) bylo ve věku 10-14 let. 24 dětí, tedy 22 %, bylo svěřeno do pěstounské péče ve věku 0–2 let. V dalších třech věkových kategoriích, tedy 3–5 let, 6-9 let a 15–17 let, bylo svěřeno vždy 17, resp. 18 dětí, tedy 17 % v každé z těchto věkových kategorií.

V případě svěřených dětí do předpěstounské péče během roku 2023 se jednalo zejména o svěřování nejmenších dětí. Děti ve věkové kategorii 0–2 let bylo do předpěstounské péče svěřeno 6, tedy 43 % z celkového počtu dětí svěřených do předpěstounské péče, ve věkové kategorii 3–5 let bylo do předpěstounské péče svěřeno 7 dětí, respektive 50 %. Ve věkové kategorii 6–9 let bylo v roce 2023 do předpěstounské péče svěřeno 1 dítě (7 %). Starší děti pak již v daném roce do předpěstounské péče svěřeny nebyly.

Z výše uvedeného lze usuzovat, že u starších dětí dochází výhradně ke svěřování do nezprostředkované pěstounské péče, kde soudy obvykle rozhodují mimo institut předpěstounské péče, neboť děti se se zájemci o pěstounskou péči většinou znají – jedná se o jejich rodinné příslušníky nebo známé, a není tak, ze strany soudu, požadována doba na vytváření vzájemného vztahu mezi dítětem a jeho pěstounem.

Další z forem náhradní rodinné péče je poručenství s osobní péčí poručníka. Ke konci roku 2023 bylo v Olomouckém kraji do této formy náhradní rodinné péče svěřeno 157 dětí, z čehož 98 dětí bylo svěřeno do péče osobám blízkým nebo příbuzným. K 59 dětem tak jejich poručníci neměli v době před svěřením žádný blízký či příbuzenský vztah (37,6 %). Z celkového počtu dětí svěřených do poručenství s osobní péčí poručníka byly jen 3 děti se zdravotním postižením.

Při pohledu na průběh svěřování dětí do poručenství s osobní péčí poručníka během roku 2023 zjistíme, že během roku bylo do této formy péče svěřeno 33 dětí, z nichž 12, tedy 36 %, bylo takto svěřeno do péče svých příbuzných nebo osob blízkých. Na rozdíl od pěstounské péče lze konstatovat, **že děti byly v roce 2023 v Olomouckém kraji svěřovány do poručenství s osobní péčí poručníka rovnoměrně napříč věkovými kategoriemi. Nejpočetnější věkovou kategorií svěřovaných dětí byly děti ve věku 10–14 let**, ve které bylo svěřeno celkem 11 (33 %) dětí. Druhou nejpočetnější skupinou byly děti ve věku 0–2 let, jichž bylo svěřeno do této formy péče 8 (24 %). Ve věkové kategorii 3–5 let bylo do poručenství s osobní péčí poručníka svěřeno 6 (18 %) dětí a ve věkové kategorii 6–9 let 4 (12 %) dětí. Též ve věkové kategorii 15–17 let bylo svěřeno do poručenství s osobní péčí poručníka 4 děti (12 %).

Důležitou formou náhradní rodinné péče, která sice není ze své podstaty zprostředkovaná ze strany orgánů sociálně-právní ochrany dětí, avšak má své místo v systému náhradní rodinné péče, je forma **svěření dítěte do péče jiné osoby**, tedy svěřeníectví. V Olomouckém kraji se v této formě náhradní rodinné péče **ke konci roku 2023 nacházelo celkem 260 dětí**, z čehož ve 238 případech se jednalo o svěření do péče osobám dětem blízkým nebo příbuzným. **V 6 případech se pak jednalo o děti se zdravotním postižením.** Jen v průběhu roku 2023 bylo do této formy péče svěřeno 73 dětí (z toho 62 /85 %/ do péče osoby příbuzných nebo blízkých). Nejčastěji se jednalo o děti ve věku 6–9 let (22 dětí), a o děti ve věku 10–14 let (17 dětí). Děti ve věku 0–2 let bylo do této péče svěřeno v daném roce 14, dětí ve věku 3–5 let 13, a dětí ve věku 15–17 let 7.

I když není známo, kolik celkově žije v Olomouckém kraji dětí, které byly **osvojeny**, ze statistických přehledů je možno zjistit počet dětí, které byly osvojeny v průběhu daného roku. **Během roku 2023 tak bylo svěřeno 22 dětí do péče před osvojením, případně do péče budoucích osvojitelů.** Z tohoto počtu se jednalo u 9 dětí o svěření do této formy péče osoby příbuzných nebo dítěti blízkých (např. při osvojení, případně adresné osvojení osobami, kterým byl ze strany rodičů udělen adresný souhlas k osvojení dítěte). Jedno z dětí, které bylo svěřeno do péče před osvojením, nebo do péče budoucích osvojitelů, bylo dítě s postižením. Dle předpokladu bylo z uvedených 22 dětí 18 dětí ve věku 0–2 let, 1 dítě bylo ve věku 3–5 let a 3 děti byly ve věku 6–9 let.

V roce 2023 došlo v kraji k celkem 17 osvojení dětí, což je 6 % z celkového počtu dětí umístěných do náhradní rodinné péče, a to ve 3 případech ze strany osob příbuzných nebo blízkých osvojovanému dítěti. Jedno dítě bylo s postižením. I zde se jednalo převážně o děti ve věkové kategorii 0–2 let, kde bylo osvojeno 14 dětí. Ve věkových kategoriích 3–5 let, 6–9 let a 15–17 let bylo osvojeno vždy jedno dítě.

Informace o počtu dětí, kterým byla náhradní rodinná péče zprostředkována, lze nalézt v Tab. 6 a Tab. 7 z Ročního výkazu o výkonu sociálně-právní ochrany dětí za rok 2023.

FORMY NRP	Počet dětí k 31. 12.	z toho	
		s postižením	svěřené do péče osobám blízkým nebo příbuzným
Pěstounská péče	697	21	572
Pěstounská péče na přechodnou dobu	29		0
Poručenství s osobní péčí poručníka	157	3	98
Svěření dítěte do péče jiné osoby	260	6	238

Tab. 6: Celkový počet dětí v kraji svěřených do uvedených forem náhradní rodinné péče k 31. 12. 2023

		Počet dětí celkem	z toho děti					
			svěřené do péče příbuzných nebo blízkých osob	s postižením	ve věku			
					0 – 2 let	3 – 5 let	6 – 9 let	10 – 14 let
Ve sledovaném roce bylo svěřeno na základě rozhodnutí do	péče před osvojením a péče budoucích osvojitelů	22	9	1	18	1	3	0
	osvojení	17	3	1	14	1	1	0
	péče jiné osoby	73	62	0	14	13	22	17
	předpěstounské péče	14	3	0	6	7	1	0
	pěstounské péče	106	81	2	24	17	18	30
	pěstounské péče na přechodnou dobu	36	0	2	28	5	0	1
Jmenování poručníka dítěti s osobní péčí poručníka ve sledovaném roce		33	12	0	8	6	4	11

Tab. 7: Svěření dětí do náhradní rodinné péče v průběhu roku 2023

Osoby pečující a osoby v evidenci

V Olomouckém kraji vykonávalo **ke konci roku 2023 pěstounskou péči celkem 617 osob**, a to ať již při výkonu společné pěstounské péče jako manželé, tak případně jako jednotlivci. Z uvedeného počtu pěstounů se **u 116 osob (18,8 %) jedná o pěstouny, kteří prošli zprostředkováním** pěstounské péče ze strany krajského úřadu. Nezprostředkovanou pěstounskou péči vykonávají v kraji zejména prarodiče svěřených dětí (337 osob), pak jiní příbuzní svěřených dětí (103 osob) a jen v malém počtu osoby, které neváže ke svěřeným dětem příbuzenský vztah (61 osob). **Během roku 2023 se zvýšil počet pěstounů a pěstunek v kraji jen o 1,1 % (7 osob)**, kdy 88 osob vykonávajících pěstounskou péči v kraji přibýlo, zatímco 81 osob vykonávajících pěstounskou péči ubylo.

Ve srovnání s rokem 2022 však můžeme, oproti výše uvedeným údajům, v případě osob vykonávajících pěstounskou péči zaznamenat pokles počtu těchto osob, neboť v roce 2022 vykonávalo v Olomouckém kraji pěstounskou péči 639 osob, z čehož 99 (15,5 %) vykonávalo pěstounskou péči zprostředkovanou. Je otázkou, z jakého důvodu dochází ke zcela zásadním nepřesnostem při statistickém sledování ochrany práv dětí a výkonu přenesené působnosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností na území ČR.

Poručenství s osobní péčí poručníka vykonávalo v Olomouckém kraji ke konci roku 2023 celkem 161 osob, kdy 52 z nich (32,3 %) ve formě zprostředkované pěstounské péče ve smyslu zákona o SPOD. Poručenství s osobní péčí poručníka ve formě nezprostředkované pěstounské péče dle zákona o SPOD vykonávalo 59 prarodičů svěřených dětí, 29 jiných příbuzných a 21 osob pečujících nemělo ke svěřeným dětem žádný příbuzenský vztah. I v této formě náhradní rodinné péče lze zaznamenat zvýšení počtu osob pečujících, neboť v roce 2023 přibýlo v Olomouckém kraji 34 osobně pečujících poručníků, zatímco ubylo 23 osobně pečujících poručníků. Lze tedy uvést, že přibýlo 6,8 % (11 osob) z celkového počtu osob vykonávajících poručenství s osobní péčí poručníka v kraji na konci roku 2023.

Na rozdíl od pěstounské péče zaznamenala forma poručenství s osobní péčí poručníka v roce 2023 **oproti roku 2022 nárůst**, neboť v roce 2022 vykonávalo tuto formu náhradní rodinné péče celkem 152 osob. Došlo tak k nárůstu o 5,9 %. Zejména se to týkalo zprostředkované formy této náhradní rodinné péče, kdy v roce 2022 vykonávalo zprostředkovanou formu poručenství 35 osob, zatímco v roce 2023 již 52 osob (tedy nárůst o 48,6 %). Vysoký podíl zprostředkované formy poručenství s osobní péčí poručníka a zejména prudký nárůst zájmu o tuto formu náhradní rodinné péče v roce 2023, by jistě stál za hlubší analýzou.

Na rozdíl od výše uvedených změn v počtu osob pečujících, vyznačujících jak (sporným) poklesem počtu osob vykonávajících pěstounskou péči, tak nárůstem osob vykonávajících poručenství s osobní péčí poručníka, **vykazuje počet osob, které vykonávající pěstounskou péči na přechodnou dobu, velkou stabilitu**. Ke konci roku 2023 vykonávalo tuto formu náhradní rodinné péče v Olomouckém kraji 29 osob, ke konci roku 2024 vykonávalo 25 rodin tuto formu náhradní rodinné péče. Avšak i zde vykazují statistické výkazy nesrovnalosti, když uvádějí, že v průběhu roku 2023 přibýlo 15 nových pěstounů na přechodnou dobu a 9 pěstounů na přechodnou dobu ubylo. V této souvislosti je též třeba zmínit nerovnoměrné zastoupení pěstounů na přechodnou dobu v kraji, kdy 23 ze 29 pěstounů na přechodnou dobu žije ve

správním obvodu jen 3 ORP, a to Olomouci (9 osob), Přerově (9 osob) a Prostějově (5 osob). Na území 5 ORP pak nejsou k dispozici žádní pěstouni na přechodnou dobu. **Je třeba též poznamenat, že počet pěstounů na přechodnou dobu se v kraji jeví jako značně nedostatečný**, když bylo v roce 2023 umístěno do ZDVOP celkem 120 dětí (což se jedná o značný nárůst oproti roku 2022, kdy bylo do ZDVOP umístěno 103 dětí). V tomto případě by kampaňové aktivity měly převážně směřovat k získání nových osob, které budou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V současné době 1/2025 má Olomoucký kraj umístěných 30 dětí v pěstounské péči na přechodnou dobu, jejich kapacita pěstounů na přechodnou dobu neodpovídá potřebě umisťování dětí. Olomoucký kraj je nucen využít tohoto typu náhradní rodinné péče v jiných krajích.

Statisticky sledovanou formou náhradní rodinné péče je též **svěřenectví**, resp. péče jiné osoby. V této formě péče byly ke konci roku 2023 v Olomouckém kraji svěřeny děti celkem 219 pečujícím osobám, a to ve 177 případech do péče svých prarodičů, ve 24 případech do péče jiných příbuzných a v 18 případech do péče jiné než příbuzné osoby. I v této formě péče lze zaznamenat oproti roku 2022 nárůst počtu pečujících osob (o 4 %), kdy tuto péči vykonávalo 210 osob.

Informace o počtu osob vykonávajících náhradní rodinou péči lze nalézt též v Tab. 8:

	Počet osob, které mají svěřeno alespoň jedno dítě do NRP, nebo jsou zařazeny do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu			Z toho zprostředkovaná NRP
	ve sledovaném roce přibylo	ve sledovaném roce ubylo	celkem k 31. 12.	
Pěstounská péče	88	81	617	116
Pěstounská péče na přechodnou dobu	15	9	29	x
Poručenství s osobní péčí poručníka	34	23	161	52
Péče jiné osoby	65	41	219	x

Tab. 8: Počet osob vykonávajících NRP

Ze statistických výkazů vyplývá, že na konci roku 2023 žilo v kraji uvedených 807 osob pečujících a osob v evidenci, které měly ve své pěstounské péči, poručenství s osobní péčí poručníka nebo pěstounské péči na přechodnou dobu svěřeno celkem 883 dětí, ve zhruba 654 domácnostech (resp.

bylo uzavřeno 654 dohod o výkonu pěstounské péče). Pro srovnání s rokem 2022 lze uvést, že se jedná o pokles počtu dohod o výkonu pěstounské péče, a to o 36 dohod oproti roku předchozímu. **Většina pěstounských rodin měla do náhradní rodinné péče svěřeno jen jedno dítě (448 rodin), případně děti dvě (149 rodin). Pěstounské rodiny s větším počtem svěřených dětí byly výjimkou** (3 děti byly svěřeny do 36 rodin, 4 děti pak do 16 rodin). Jen jedna rodina v Olomouckém kraji pečovala na konci roku 2023 o více než 5 svěřených dětí.

Z údajů Úřadu práce ČR o uzavřených dohodách o výkonu pěstounské péče vyplývá, že počátkem roku **2024 mělo v Olomouckém kraji uzavřeno dohodu o výkonu pěstounské péče s 9 obecními úřady obcí s rozšířenou působností celkem 57 domácností osob pečujících nebo osob v evidenci.** S osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí, které mají své sídlo na území Olomouckého kraje, resp. které pověřil tímto výkonem sociálně-právní ochrany dětí Krajský úřad Olomouckého kraje, uzavřelo k témuž období dohodu o výkonu pěstounské péče 274 osob pečujících nebo osob v evidenci.

Těmito pověřenými osobami jsou: Náruč dětem, z.s., ISIS – občanské sdružení pro pomoc náhradním rodinám, z. s., Centrum pro rodinu a děti, z. s., a Středisko sociální prevence Olomouc, příspěvková organizace. Je však třeba vzít v potaz, že na území Olomouckého kraje mohou uzavírat dohody o výkonu pěstounské péče osoby pečující a osoby v evidenci též s jinými pověřenými subjekty.

Lze však konstatovat strmý pokles zájmu o uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče s obecními úřady obcí s rozšířenou působností, když počátkem roku 2022 mělo s těmito orgány sociálně-právní ochrany dětí uzavřeno dohodu o výkonu pěstounské péče 101 domácností osob pečujících nebo osob v evidenci, v roce 2023 se jednalo o 100 domácností osob pečujících a osob v evidenci, v roce 2024, jak již bylo uvedeno, se jedná o 57 uzavřených dohod o výkonu pěstounské péče. Jedná se o celostátní trend, kdy se osoby pečující a osoby v evidenci rozhodují pro uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí. U většiny z těchto obecních úřadů obcí s rozšířenou působností se jedná o nízké jednotky dohod. **Jistě by stálo do budoucna za zvážení provedení analýzy, jaké možnosti doprovázení nabízí osobám pečujícím a osobám v evidenci obecní úřad obce s rozšířenou působností, a jaké osoba pověřená výkonem sociálně-právní ochrany dětí, resp. co vede osoby pečující a osoby v evidenci k přechodu od obecních úřadů obcí s rozšířenou působností k osobám pověřeným výkonem sociálně-právní ochrany dětí.** S přijatou novelizací zákona o sociálně-právní ochraně dětí, která nabude účinnosti v roce 2025, je též potřeba připravit systém v kraji na skutečnosti, že dohody o výkonu pěstounské péče budou jako osoby pečující moci uzavírat též osoby, které mají děti svěřeno do péče jiné osoby (svěřenectví) – jak již bylo uvedeno výše, k 31. 12. 2023 se jednalo v kraji o 219 osob. **Zejména obecní úřady obcí s rozšířenou působností, které byly dosud jedinými podpůrnými orgány těchto rodin, by měly být připraveny na možné zvýšení zájmu o uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče, resp. na zvýšení informačních aktivit v těchto rodinách jak o změnách v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí, tak o právech a povinnostech plynoucích z uzavření dohody o výkonu pěstounské péče.**

S připravovanými změnami v oblasti náhradní rodinné péče je též na zvážení, jakým způsobem zajistit náhradní rodinnou péči dětem, pro které je velmi obtížné zprostředkování náhradní rodinné péče běžným způsobem. Mohlo by se jednat právě o pěstounské rodiny, se kterými mají možnost uzavírat obecní úřady obcí s rozšířenou působností dohody o výkonu pěstounské péče. Pro tyto rodiny, které přijmou do své péče děti s postižením by tak mohly být vytvořeny ze strany obce s rozšířenou působností systémy podpory v péči o svěřené děti.

ORP	2023	2024
Prostějov	11	0
Šumperk	4	0
Olomouc	3	1
Konice	9	6
Mohelnice	8	4
Šternberk	17	18
Hranice	7	4
Zábřeh	10	0
Lipník nad Bečvou	6	4
Jeseník	12	10
Litovel	6	4
Uničov	7	6
Přerov	0	0
CELKEM	100	57

Tab. 8a: Počty dohod o výkonu pěstounské péče uzavřené s obecními úřady obcí rozšířenou působností

Ve sledovaném roce **2023** bylo podáno at' již manželi, nebo jednotlivci celkem **17 žádostí o zprostředkování osvojení, 17 žádostí o zprostředkování pěstounské péče a 8 žádostí o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu**. Celkem tedy bylo podáno 42 žádostí o zařazení do příslušných evidencí vedených krajským úřadem. **Jedná se o značný pokles (o 25 %) podaných žádostí**, neboť v roce 2022 bylo těchto žádostí podáno 56 (23 žádostí o zprostředkování osvojení, 21 žádostí o zprostředkování pěstounské péče a 12 žádostí o výkon pěstounské péče na přechodnou dobu).

Zájemci o zprostředkování NRP

	Počet podaných žádostí o zprostředkování náhradní rodinné péče		Počet žádostí zařazených do evidence k 31. 12. sledovaného roku
	podaných za sledovaný rok	nevyřízených k 31. 12.	
Žadatelé o osvojení	17	29	79
Žadatelé o pěstounskou péči	17	23	42
Žadatelé o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu	8	11	19
Celkem	42	63	140

Tab.9: Žadatelé o zprostředkování NRP

	2021	2022	2023
Děti vedené v evidenci dětí	423	610	513
z toho pro osvojení	17	3	16
z toho s postižením	26	7	4

Tab. 9a: Děti v evidenci KÚ pro zprostředkování NRP

Jak z Tab. 9a vyplývá, počet dětí, které KÚ vede ve své evidenci pro zprostředkování NRP, je velmi proměnlivý. Obecně lze říci, že **KÚ zprostředkovává NRP pro přibližně 513 dětí**. Pro mnohé z těchto dětí se dosud nepodařilo najít vhodnou náhradní rodinu. Z převažující části jsou pro uvedené děti vyhledávány vhodné pěstouni. Jen pro 16 dětí, tedy pro 3 % z celkového počtu dětí, byly v roce 2023 vyhledávány rodiny osvojitelské. **Stále však není zřejmé, jak je možný nízký počet dětí s postižením v procesu zprostředkování NRP.** Dle statistických výkazu vedl KÚ Olomouckého kraje na sklonku roku 2023 ve své evidenci je 4 děti se postižením, kterým zprostředkoval náhradní rodinnou péči.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

Hranice

Ve správním území obce s rozšířenou působností Hranice žilo k 31. 12. 2023 celkem 15 dětí v pěstounské péči, 3 děti v poručenství s osobní péčí poručníka a 12 dětí ve svěřenectví. Žádné z těchto dětí nebylo pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeno jako dítě se zdravotním postižením. Z 15 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se v 7 případech jednalo o náhradní rodinnou péči zprostředkovanou. 4 rodiny osob pečujících uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Hranice, dalších 10 rodin mělo k 31. 12. 2023 uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 přijal Městský úřad Hranice celkem 3 žádosti o zprostředkování osvojení a 1 žádost o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP žila k 31. 12. 2023 jen 1 osoba, která může vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, avšak během roku 2023 přijal Městský úřad Hranice 4 nové žádosti o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 nebylo do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno žádné dítě, které by mělo trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správním území ORP odebráno z péče rodičů celkem 6 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházelo celkem 35 dětí, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 byly umístěny do ZDVOP 4 děti s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP (3 děti na základě rozhodnutí soudu, 1 dítě na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci).

K 31. 12. 2023 vykonávali agendu NRP na Městském úřadu Hranice 2 zaměstnanci, a to v rámci 1,8 pracovního úvazku.

Jeseník

Ve správním území obce s rozšířenou působností Jeseník žilo k 31. 12. 2023 celkem 123 dětí v pěstounské péči, 19 dětí v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví nebylo svěřeno žádné dítě. 2 děti, které byly svěřeny do pěstounské péče, byly pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeny jako dítě se zdravotním postižením. Z 83 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se v 21 případech jednalo o náhradní rodinnou péči zprostředkovanou. 11 rodin osob pečujících uzavřelo dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Jeseník, další 84 rodin mělo k 31. 12. 2023 uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 přijal Městský úřad Jeseník celkem 1 žádost o zprostředkování osvojení a 5 žádostí o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP k 31. 12. 2023 nežila žádná osoba, která by mohla vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, avšak během roku 2023 přijal Městský úřad Jeseník 2 nové žádosti o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 byly do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeny 2 děti, které měly trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správním území ORP odebráno z péče rodičů celkem 15 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházelo celkem 40 dětí, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 bylo umístěno do ZDVOP 11 dětí s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP (1 dítě na základě rozhodnutí soudu, 10 dětí na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci).

K 31. 12. 2023 vykonávali agendu NRP na Městském úřadu Jeseník 3 zaměstnanci a to v rámci 1,9 pracovního úvazku.

Konice

Ve správním území obce s rozšířenou působností Konice žilo k 31. 12. 2023 celkem 12 dětí v pěstounské péči, 2 děti v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví nebylo svěřeno žádné dítě. 1 dítě, které bylo svěřeno do pěstounské péče, bylo pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeno jako dítě se zdravotním postižením. Z 9 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se ani v jednom případě nejednalo o zprostředkovanou náhradní rodinnou péči. 7 rodin osob pečujících uzavřelo dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Konice, další 2 rodiny měly k 31. 12. 2023 uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 nepřijal Městský úřad Konice ani žádost o zprostředkování osvojení, ani žádost o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP k 31. 12. 2023 nežila žádná osoba, která by mohla vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Během roku 2023 nepřijal Městský úřad Konice žádnou žádost o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 nebylo do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno žádné dítě, které by mělo trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správním území ORP odebráno z péče rodičů celkem 6 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházelo celkem 11 dětí, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 bylo umístěno do ZDVOP 10 dětí s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP (1 dítě na základě rozhodnutí soudu, 9 dětí na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci).

K 31. 12. 2023 vykonával agendu NRP na Městském úřadu Konice 1 zaměstnanec, a to v rámci 0,6 pracovního úvazku.

Lipník nad Bečvou

Ve správním území obce s rozšířenou působností Lipník nad Bečvou žilo k 31. 12. 2023 celkem 23 dětí v pěstounské péči, 1 dítě v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví bylo u uvedenému datu svěřeno 9 dětí. 1 dítě, které bylo svěřeno do pěstounské péče, a 1 dítě, které bylo svěřeno do poručenství s osobní péčí poručníka, bylo pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeno jako dítě se zdravotním postižením. Ze 17 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se ve 4 případech jednalo o zprostředkovanou náhradní rodinnou péči. 4 rodiny osob pečujících uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Lipník nad Bečvou, dalších 9 rodin mělo k 31. 12. 2023 uzavřeno dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 přijal Městský úřad Lipník nad Bečvou 1 žádost o zprostředkování osvojení a 2 žádosti o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP k 31. 12. 2023 nežila žádná osoba, která by mohla vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Během roku 2023 nepřijal Městský úřad Lipník nad Bečvou žádnou žádost o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 bylo do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno 1 dítě, které mělo trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správní území ORP odebráno z péče rodičů celkem 5 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházelo celkem 11 dětí, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 bylo umístěno do ZDVOP 5 dětí s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP (ve všech případech se jednalo o umístění na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci).

K 31. 12. 2023 vykonával agendu NRP na Městském úřadu Lipník nad Bečvou 1 zaměstnanec, a to v rámci 0,8 pracovního úvazku.

Litovel

Ve správním území obce s rozšířenou působností Litovel žilo k 31. 12. 2023 celkem 16 dětí v pěstounské péči, 5 dětí v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví byly k uvedenému datu svěřeny 4 děti. 1 dítě, které bylo svěřeno do pěstounské péče, bylo pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeno jako dítě se zdravotním postižením. Z 24 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se v 7 případech jednalo o zprostředkovanou náhradní rodinnou péči. 4 rodiny osob pečujících uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Litovel, dalších 15 rodin mělo k 31. 12. 2023 uzavřeno dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 nepřijal Městský úřad Litovel ani žádost o zprostředkování osvojení, ani žádost o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP k 31. 12. 2023 nežila žádná osoba, která by mohla vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Během roku 2023 nepřijal Městský úřad Litovel žádnou žádost o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 nebylo do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno žádné dítě, které by mělo trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 nebylo ve správní území ORP odebráno z péče rodičů žádné dítě. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházely celkem 2 děti, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 nebylo umístěno do ZDVOP žádné dítě s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP.

K 31. 12. 2023 vykonával agendu NRP na Městském úřadu Litovel 1 zaměstnanec, a to v rámci 0,8 pracovního úvazku.

Mohelnice

Ve správním území obce s rozšířenou působností Mohelnice žilo k 31. 12. 2023 celkem 9 dětí v pěstounské péči, 2 děti v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví bylo k uvedenému datu svěřeno 6 dětí. 1 dítě, které bylo svěřeno do pěstounské péče, bylo pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeno jako dítě se zdravotním postižením. Z 11 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se v 6 případech jednalo o zprostředkovanou náhradní rodinnou péči. 4 rodiny osob pečujících uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Mohelnice, další 4 rodiny měly k 31. 12. 2023 uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 nepřijal Městský úřad Mohelnice žádnou žádost o zprostředkování osvojení. Přijal 1 žádost o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP k 31. 12. 2023 nežila žádná osoba, která by mohla vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Během roku 2023 nepřijal Městský úřad Mohelnice žádnou žádost o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 nebylo do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno žádné dítě, které by mělo trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správní území ORP odebráno z péče rodičů 5 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházelo celkem 10 dětí, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 nebylo umístěno do ZDVOP žádné dítě s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP.

K 31. 12. 2023 vykonával agendu NRP na Městském úřadu Litovel 1 zaměstnanec, a to v rámci 0,7 pracovního úvazku.

Šternberk

Ve správním území obce s rozšířenou působností Šternberk žilo k 31. 12. 2023 celkem 36 dětí v pěstounské péči, 3 děti v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví bylo k uvedenému datu svěřeno 6 dětí. Žádné z dětí svěřených do náhradní rodinné péče nebylo pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeno jako dítě se zdravotním postižením. Z 39 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se ve 3 případech jednalo o zprostředkovanou náhradní rodinnou péči. 17 rodin osob pečujících uzavřelo dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Šternberk, dalších 16 rodin mělo k 31. 12. 2023 uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 přijal Městský úřad Šternberk 1 žádost o zprostředkování osvojení a 1 žádost o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP žila k 31. 12. 2023 celkem 1 osoba, která mohla vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Během roku 2023 nepřijal Městský úřad Šternberk žádnou žádost o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 byly do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeny 2 děti, které měly trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správním území ORP odebráno z péče rodičů 21 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházelo celkem 18 dětí, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 bylo umístěno do ZDVOP 1 dítě s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP, a to na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci.

K 31. 12. 2023 vykonávali agendu NRP na Městském úřadu Šternberk 2 zaměstnanci, a to v rámci 0,4 pracovního úvazku.

Šumperk

Ve správním území obce s rozšířenou působností Šumperk žily k 31. 12. 2023 celkem 73 děti v pěstounské péči, 19 dětí v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví bylo k uvedenému datu svěřeno 60 dětí. 2 děti svěřené do pěstounské péče a 1 dítě svěřené do poručenství s osobní péčí poručníka, byly pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeny jako dítě se zdravotním postižením. Ze 100 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se ve 37 případech jednalo o zprostředkovanou náhradní rodinnou péči. Žádná z rodin osob pečujících neuzavřela dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Šumperk. 61 rodin mělo k 31. 12. 2023 uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 přijal Městský úřad Šumperk 1 žádost o zprostředkování osvojení a 1 žádost o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP žily k 31. 12. 2023 celkem 2 osoby, které vykonávaly pěstounskou péči na přechodnou dobu. Během roku 2023 nepřijal Městský úřad Šumperk žádnou žádost o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 bylo do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno 9 dětí, které měly trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správním území ORP odebráno z péče rodičů 35 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházelo celkem 88 dětí (z toho 5 dětí s uloženou ochrannou výchovou), které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 bylo umístěno do ZDVOP 22 dětí s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP (z toho 12 dětí na základě rozhodnutí soudu a 10 dětí na základě smlouvy o poskytování ochrany a pomoci).

K 31. 12. 2023 vykonávali agendu NRP na Městském úřadu Šumperk 4 zaměstnanci, a to v rámci 4 pracovních úvazků.

Uničov

Ve správním území obce s rozšířenou působností Uničov žilo k 31. 12. 2023 celkem 36 dětí v pěstounské péči, žádné dítě v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví bylo k uvedenému datu svěřeno 5 dětí. Žádné z dětí svěřených do náhradní rodinné péče nebylo pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeno jako dítě se zdravotním postižením. Z 27 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče, se ani v jednom případě nejednalo o zprostředkovanou náhradní rodinnou péči. 6 rodin osob pečujících uzavřelo dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Uničov, dalších 20 rodin mělo k 31. 12. 2023 uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 přijal Městský úřad Uničov 1 žádost o zprostředkování osvojení. Žádost o zprostředkování pěstounské péče nepřijal žádnou.

Ve správním území ORP žila k 31. 12. 2023 celkem 1 osoba, která vykonává pěstounskou péči na přechodnou dobu. Během roku 2023 nepřijal Městský úřad Uničov žádnou žádost o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 bylo do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno 1 dítě, které mělo trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správním území ORP odebráno z péče rodičů 12 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházelo celkem 6 dětí, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 nebylo umístěno do ZDVOP žádné dítě s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP.

K 31. 12. 2023 vykonával agendu NRP na Městském úřadu Uničov 1 zaměstnanec, a to v rámci 0,6 pracovního úvazku.

Zábřeh

Ve správním území obce s rozšířenou působností Zábřeh žilo k 31. 12. 2023 celkem 36 dětí v pěstounské péči, 6 dětí v poručenství s osobní péčí poručníka. Do svěřenectví bylo k uvedenému datu svěřeno 16

dětí. Jedno z dětí svěřených do pěstounské péče bylo pracovníky a pracovníci OÚ ORP v Ročním výkazu o výkonu SPOD označeno jako dítě se zdravotním postižením. Z 38 osob pečujících, které ve správním území ORP měly k 31. 12. 2023 svěřeny děti do pěstounské péče nebo poručenství s osobní péčí poručníka, se ve 12 případech jednalo o zprostředkovanou náhradní rodinnou péči. Žádná z rodin osob pečujících neuzavřela dohodu o výkonu pěstounské péče přímo s Městským úřadem Zábřeh. 30 rodin mělo k 31. 12. 2023 uzavřeny dohody o výkonu pěstounské péče s osobami pověřenými výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

V roce 2023 nepřijal Městský úřad Zábřeh žádnou žádost o zprostředkování osvojení. Přijal však 1 žádost o zprostředkování pěstounské péče.

Ve správním území ORP žila k 31. 12. 2023 celkem 1 osoba, která mohla vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Během roku 2023 nepřijal Městský úřad Zábřeh žádnou žádost o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. V průběhu roku 2023 bylo do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno 5 dětí, které měly trvalý pobyt ve správním území ORP.

V roce 2023 bylo ve správním území ORP odebráno z péče rodičů 20 dětí. V zařízení pro výkon ústavní výchovy se ke konci roku 2023 nacházely celkem 23 dětí, které mají trvalý pobyt ve správním území ORP. Během roku 2023 nebylo umístěno do ZDVOP žádné dítě s trvalým pobytem ve správním obvodu ORP.

K 31. 12. 2023 vykonávali agendu NRP na Městském úřadu Zábřeh 2 zaměstnanci, a to v rámci 2 pracovních úvazků.

Shrnutí situace v Olomouckém kraji jednotlivých ORP

Jak z výše uvedeného shrnutí situace v roce 2023 vyplývá, **lze mezi jednotlivými OÚ ORP zaznamenat značně rozdílnou zkušenost s prací jak s dětmi svěřenými do náhradní rodinné péče, tak následně s osobami o ně pečujícími.** Jistě by stálo za samostatnou analýzu zmapování příčin **velmi výrazného počtu dětí svěřených do náhradní rodinné péče ve správním území ORP Jeseník**, zvláště při srovnání s obcemi s obdobným počtem obyvatel, jako jsou Hranice nebo Zábřeh (viz Tab. 10). Minimálně je otázkou **personální pokrytí práce s těmito pěstounskými rodinami** ze strany OÚ ORP, kdy ve všech třech zmiňovaných OÚ ORP se práci s pěstounskými rodinami věnují zaměstnanci a zaměstnankyně při 2 pracovních úvazcích (viz Tab. 14).

Otazníky též stále zůstávají nad identifikací dětí s postižením. **Je vysoce nepravděpodobné, že by z celkového počtu 697 dětí svěřených do pěstounské péče bylo jen 21 dětí s postižením**, stejně tak ze 157 dětí svěřených do poručenství s osobní péčí poručníky by byly jen 3 děti s postižením. Otázkou zůstává, do jaké míry reflektují příslušní odborní pracovníci a pracovníce ať již obecních úřadů obcí s rozšířenou působností či osob pověřených výkonem sociálně-právní ochrany dětí k uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče postižení svěřených dětí, ať již během práce s vyhodnocením situace dítěte, tak též při vyplňování statistických výkazů na konci roku. Jsou to právě informace o dětech s postižením,

které mohou přesněji zacílit zvolnou formu kampaně pro zprostředkování NRP. Ovšem při pohledu na statistické výkazy za celý Olomoucký kraj (viz Tab. 9a) je zřejmé, že též u dětí v evidenci, kterým KÚ zprostředkovává NRP, nemohou být uváděny zcela relevantní údaje, když z 513 dětí, které KÚ vedl k 31.

12. 2023 ve své evidenci, byly jen 4 děti označeny jako děti s postižením.

OBEC	pěstounská péče	z toho s postižením	poručenství s o. p. p.	z toho s postižením	svěřenectví	z toho s postižením
Hranice	15	0	3	0	12	0
Jeseník	123	2	19	0	0	0
Konice	12	1	2	0	0	0
Lipník nad Bečvou	23	1	1	1	9	0
Litovel	16	1	5	0	4	0
Mohelnice	9	1	2	0	6	0
Olomouc	162	4	47	1	32	0
Prostějov	108	7	37	0	38	0
Přerov	48	1	13	0	72	3
Šternberk	36	0	3	0	6	0
Šumperk	73	2	19	1	60	2
Uničov	36	0	0	0	5	0
Zábřeh	36	1	6	0	16	1
CELKEM	697	21	157	3	260	6

Tab. 10: Počet dětí v jednotlivých formách NRP dle OÚ ORP k 31. 12. 2023

Obecně lze konstatovat, že **Olomoucký kraj je hluboce pod průměrem ČR, co se týká vzájemného poměru zprostředkované a nezprostředkované náhradní rodinné péče, přičemž zprostředkovaná NRP ve formě pěstounské péče a poručenství s osobní péčí poručníka tvoří v Olomouckém kraji v průměru jen 18,8 %.** Jak však z rozložení na jednotlivé ORP vyplývá, **jsou zde ORP (Konice, Uničov, viz Tab. 11), ve kterých není vykonávána žádná zprostředkovaná pěstounská péče ve smyslu zákona o SPOD.** Jak vyplývá z mnoha zjištění, často motivuje nové zájemce o zprostředkování pěstounské péče **osobní příklad** zprostředkovaných pěstounů žijících v dané lokalitě, a to jak k podání

žádosti, tak následně k podstoupení samotného procesu odborného posuzování. **Při plánování kampaňových aktivit je jistě vhodné zaměřit se zejména na území těchto OÚ ORP a hledat první vhodné zájemce o výkon zprostředkované pěstounské péče.** Zároveň je vhodné při plánování kampaňových aktivit **využít potenciál již ověřených a zkušených pěstounů** či poručníků, kteří vykonávají zprostředkovanou pěstounskou péči a kteří by o této své zkušenosti mohli povídat např. formou besedy v místní knihovně, farním společenství nebo při jiných komunitních aktivitách, které se pořádají v jednotlivých obcích kraje. Právě těchto aktivit se mohou účastnit rodiče s již odrostlejšími dětmi, kteří by mohli být potenciálními pěstouny či poručníky.

OBEC	pěstouni	z toho zprostřed. péče	poručníci	z toho zprostřed. péče	PPPD	svěřenectví
Hranice	15	4	4	3	1	5
Jeseník	68	15	15	6	0	1
Konice	8	0	1	0	0	0
Lipník nad Bečvou	14	2	3	2	0	10
Litovel	19	3	5	4	0	5
Mohelnice	10	6	1	0	0	9
Olomouc	161	20	50	10	9	24
Prostějov	100	21	35	8	5	22
Přerov	50	11	13	1	9	67
Šternberk	37	2	2	1	1	5
Šumperk	73	23	27	14	2	53
Uničov	27	0	0	0	1	5
Zábřeh	35	9	5	3	1	13
CELKEM	617	116	161	52	29	219

Tab. 11: Počet osob poskytujících NRP dle OÚ ORP k 31. 12. 2023

Podíváme-li se na situaci v kraji z pohledu počtu osob vykonávajících pěstounskou péči či poručenství s osobní péčí poručníka přepočtem na počet obyvatel v kraji v produktivním věku (viz Tab. 12), je třeba konstatovat, že se jedná o **území ORP Lipník nad Bečvou a Mohelnice, kde je zcela zásadní nízké zastoupení osob pečujících v populaci**. I v této lokalitě je třeba upnout kampaňové aktivity zejména na vysvětlení důležitosti rodinného prostředí pro děti, a to např. i v souvislosti se zajištěním nezprostředkované pěstounské péče, ke které může v lokalitě docházet.

OBECE	Obyvatel ve věku 15–65 let	Osoby pečující	z toho zprostřed. NRP	% osob pečujících v populaci
Hranice	21 917	19	7	0,09
Jeseník	23 060	83	21	0,36
Konice	6 509	9	0	0,14
Lipník nad Bečvou	9 779	17	4	0,002
Litovel	14 941	24	7	0,16
Mohelnice	11 902	11	6	0,001
Olomouc	105 142	211	30	0,2
Prostějov	61 674	135	29	0,22
Přerov	49 197	63	12	0,13
Šternberk	15 099	39	3	0,26
Šumperk	42 051	100	37	0,24
Uničov	14 184	27	0	0,19
Zábřeh	20 536	40	12	0,2

Tab. 12: Procentní zastoupení osob pečujících v populaci 15–65 let dle OÚ ORP

Z provedené analýzy (viz Tab. 13) je zcela zřejmé, že v **osoby, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, jsou v kraji zcela vytíženy a pečují o svěřené děti**. Ukazuje se, že i nadále v Olomouckém kraji značně početně převládají děti, které jsou umisťovány do zařízení pro děti

vyžadující okamžitou pomoc, nad dětmi, které nachází své zázemí v rodinách přechodných pěstounů. Obecně je tedy třeba soustředit příslušnou kampaň též na získání nových zájemců o PPPD, zvláště pak na území těch ORP, kde dosud žádný pěstoun na přechodnou dobu nežije (dle údajů z Tab. 11 je těchto obcí v kraji v současné době 5).

OBEC	Děti odebrané z péče rodičů	Děti svěřené do PPPD	Děti umístěné do ZDVOP	Děti pobývajících v ústavní péči
Hranice	6	0	4	35
Jeseník	15	2	11	40
Konice	6	0	10	11
Lipník nad Bečvou	5	1	5	11
Litovel	0	0	0	2
Mohelnice	5	0	0	10
Olomouc	44	9	23	106
Prostějov	39	4	25	40
Přerov	52	3	19	66
Šternberk	21	2	1	18
Šumperk	35	9	22	88
Uničov	12	1	0	6
Zábřeh	20	5	0	23

Tab. 13: umístění dětí odebraných z péče rodičů v roce 2023 a počet dětí v ústavní péči k 31. 12. 2023

Již v úvodu této části bylo poukázáno na **nutnost zaměřit se na regiony, které mají nedostatek fungujících zprostředkovaných pěstounů, případně které mají značné množství dětí jak vedených v evidenci, tak těch, které jsou již svěřeny do některé z forem náhradní rodinné péče.** Tuto pomoc stávajícím náhradním rodinám, jakož i pomoc při získávání náhradních rodičů pro děti, které jsou dosud vedeny krajským úřadem v evidenci a je pro ně náhradní rodina vyhledávána, lze hledat v současných pracovnících a pracovnících OÚ ORP, zařazených v agendě NRP. Právě v této agendě pracovalo ke konci

roku 2023 celkem 33 lidí ve 28 pracovních úvazcích (viz Tab. 14). Mnohdy se jedná o velmi schopné a zapálené zaměstnance a zaměstnankyně, kteří jsou známí ve svých lokalitách. Je vhodné využít právě jejich zkušeností k šíření povědomí o NRP, ovšem nikoli na úkor běžných pracovních povinností.

OBEČ	Počet zaměstnanectva	Pracovní úvazky
Hranice	2	1,8
Jeseník	3	1,9
Konice	1	0,6
Lipník nad Bečvou	1	0,8
Litovel	1	0,8
Mohelnice	1	0,7
Olomouc	7	6,95
Prostějov	4	3,5
Přerov	4	4
Šternberk	2	0,4
Šumperk	4	4
Uničov	1	0,6
Zábřeh	2	2
CELKEM	33	28,05

Tab. 14 Počet zaměstnanectva v agendě NRP

Závěr

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že při přípravě střednědobého strategického dokumentu pro plánování a realizaci kampaňových aktivit na získání nových zájemců o zprostředkování náhradní rodinné péče a pro samotnou práci s těmito zájemci **je třeba zaměřit se primárně na oslovení zejména zájemců o výkon pěstounské péče na přechodnou dobu, kterých je v kraji značný nedostatek.**

Dále by se kampaňové aktivity **měly zaměřit na ty oblasti kraje, kde dosud nejsou žádné pečující osoby, které by měly svěřeno dítě do zprostředkované pěstounské péče.**

Při kampaňových aktivitách by měl být využíván potenciál již zkušených osob, které vykonávají zprostředkovanou pěstounskou péči.

Kampaňové aktivity by měly být realizovány za pomoci dalších subjektů, ať již se jedná o kulturní, zdravotnické, zájmové či církevní organizace, případě za pomoci jednotlivců (např. v ambulancích lékařů).

Důležitá se jeví též **motivace zájemců** o zprostředkování osvojení, jejichž počet podaných žádostí v roce 2023 je v kraji stejný jako zájemců o zprostředkování pěstounské péče, i když děti tzv. právně volné pro osvojení vede krajský úřad ve své evidenci minimum.